

Motion till riksdagen 2020/21:3751

av Jakob Forssmed m.fl. (KD)

med anledning av prop. 2020/21:36 Ändringar i regelverket om kapitaltäckning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tydliggöra hur kapitalkrav på nationell och internationell nivå kompletterar och eventuellt överlappar varandra, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att särskild hänsyn bör tas till offentliga utvecklingskreditinstitut vid implementeringen av propositionen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I proposition 2020/21:36 Ändringar i regelverket om kapitaltäckning föreslår regeringen åtgärder för att stärka regelverket om kapitaltäckning för kreditinstitut och värdepappersbolag. Detta gör man för att anpassa svensk rätt till ändringarna i EU:s tillsynsförordning och genomföra ändringarna i EU:s kapitaltäckningsdirektiv, en del av det s.k. bankpaketet. Det innebär en implementering av de kompletterande standarder som Baselkommittén har tagit fram.

Att ställa krav på kapitalisering av bankerna är bra – finanskrisen 2008–2009 visade att behovet av strängare och internationellt standardiserade regler för kvantiteten och kvaliteten på kreditinstitutens kapital var nödvändigt. Sedan dess har ett omfattande arbete skett inom Baselkommittén och på EU-nivå, vilket fortlöper. Kristdemokraterna är i grunden positiva till detta men anser att det är viktigt att ivern att reglera inte bidrar till överlappande krav som riskerar att få betydande konsekvenser på exempelvis fastighetsmarknaden. Det är också av stor vikt att reglerna implementeras med proportionalitet och hänsyn till institutens särdrag.

De förslag i propositionen som väntas få störst effekt är ändringar gällande det särskilda kapitalbaskravet inom pelare 2, dvs. de krav som ställs på institutspecifik nivå. Propositionen föreslår att systemrisk inte ska ingå i det särskilda kapitalkravet, vilket

kommer att leda till minskade baskrav. Samtidigt möjliggörs dock för Finansinspektionen att ställa högre krav på kapitalbuffertar, vilket förväntas få motsatt effekt. Det är i grunden positivt att kapitalkrav anpassas på institutspecifik nivå, så att förutsättningar för en proportionerlig implementering finns. Dock förklarar regeringen inte hur dessa nya regler samspelar med andra kapitalkrav, t.ex. de ökade kapitalkrav för banklån till kommersiella fastigheter som Finansinspektionen presenterade tidigare i år och har börjat tillämpa i sin årliga översyns- och utvärderingsprocess under 2020.

Myndigheten fick i samband med att dessa ökade krav togs fram kritik från remissinstanser som menade att kraven överlappade med andra, nuvarande och kommande, kapitalkrav och att utformningen indikerade att åtgärden gällde systemrisk, vilket i och med liggande propositions förslag inte får ingå i pelare 2. Finansinspektionens svar på detta var att de skulle återkomma med hur de ser på förändringarna av pelare 2 och buffertar i bankpaketet. De gjorde även bedömningen att kommande förändringar på EU-nivå i de interna modellerna ”kan medföra högre kapitalkrav för flera typer av exponeringar, däribland fastighetsexponeringar” (egen kursivering). Trots att de nya EU-kraven inte ska träda i kraft förrän perioden 2021–2023 ansåg Finansinspektionen att det fanns skäl att föregå med den här delen. Myndigheten har alltså valt att föregå bankpaketets implementering, utan att veta exakt vilka skärpningar av de interna modellerna som kan komma att ske, och utan övertygande argumentation för att kraven är tillåtna inom de nya reglerna för pelare 2. Då Finansinspektionens krav – i sig och i synnerhet i kombination med tillkommande regel- och skatteförändringar – riskerar att fördyra utlåningen till kommersiella fastighetsföretag och därmed påverka byggande och hyressättning anser Kristdemokraterna att regeringen bör tillse att en särskild översyn görs. Eftersom Finansinspektionen inte kunde redogöra för eventuell överlappning med bankpaketets regler i samband med att de införde kapitalpåslag för kreditexponeringar mot den kommersiella fastighetssektorn bör en sådan redovisning i stället göras nu. I översynen bör även de breda effekterna, på samhällsekonomin i allmänhet och fastighetssektorn i synnerhet, av krav framtagna på internationell och nationell nivå, samt potentiellt tillkommande regeländringar som förändrar priset på utlåning av kapital analyseras. Detta bör regeringen ges till känna.

Kristdemokraterna anser även att regeringen bör tydliggöra vad förslaget om att Finansinspektionen ska kunna fastställa ett särskilt kapitalbaskrav, om de anser att det finns risk för alltför låg bruttosoliditet, innebär för offentliga utvecklingskreditinstitut.

I Sverige finns ett sådant offentligt utvecklingskreditinstitut, Kommuninvest, som är en samverkan mellan 95 procent av Sveriges kommuner och regioner. Institutet har etablerats på offentlig basis, har ett samhällsnyttigt syfte och garanteras av sina medlemmar genom en solidarisk borgen. Detta innebär att institutet inte utgör samma risk för samhället som traditionella kreditinstitut, som skapar vinst genom högt risktagande.

Ett högt bruttosoliditetskrav skulle innebära att lågriskinstitut som Kommuninvest skulle behöva ha större kapitalskydd än dess risktagande motiverar, vilket skulle drabba kommunerna. För över 200 av Sveriges kommuner sker 95–100 procent av upplåningen via det gemensamma kreditinstitutet. Det är upplåning för att dessa ska kunna rusta upp skolor, bygga äldreboenden, sjukhus och bostäder.

Kristdemokraterna anser därför att det är bra att regeringen slår fast i propositionen att bestämmelserna om bruttosoliditet inte ska gälla offentliga utvecklingskreditinstitut. Dock föreslås också att Finansinspektionen ska kunna fastställa ett särskilt kapitalbaskrav för ett institut, om de anser att det finns risk för alltför låg bruttosoliditet. Här görs inget undantag för offentliga utvecklingskreditinstitut, och det råder oklarhet om

vad ”alltför låg bruttosoliditet” innebär. Då ett uttalat syfte med ändringarna i direktiven på EU-nivå har varit ”att göra regelverket om kapitaltäckning mer proportionerligt och bättre anpassat till institutens storlek och komplexitet” anser Kristdemokraterna att regeringen bör tydliggöra vad propositionen innebär för offentliga utvecklingskreditinstitut i denna del, och att hänsyn bör tas till dessa instituts särskilda verksamhet och affärsmodell i implementeringen av förslaget. Detta bör regeringen ges till känna.

Jakob Forssmed (KD)

Sofia Damm (KD)

Hampus Hagman (KD)

Hans Eklind (KD)

Désirée Pethrus (KD)